

TOVERI

Äänen suomalaisen työväen liikkeestä, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. KEIVO, SULO SYVÄNEN,
ADOLPH SALMI, ALEX SEVO,
A. B. MÄKELÄ.

TOVERI
(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.
ANTTI J. PARTAN, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1914, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Ilmoitushinnat 40c palatustamalta. Kuuilman-
ilmoitus... \$1.50 kerta ja muistoväryä... \$2.00 kerta. Kihlaus, syntymä- ja avioliitto-ilmoitukset \$1.00 kerta, häälaustunto-
ja naimenmuuttilat ilmoitukset 50c kerta, naimen-
ilmoitukset \$1.50 kerta, avieroilmoitukset \$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset sopimuk-
sen mukaan. Satunnaisista ilmoituksista tu-
tee rahaa seuraava maksana. Englanninkie-
lestä suomenkieliseksi vapasti.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40
cents per inch. Special discount is allowed
for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Kanadassa:
Yksi vuosikerä... \$3.50 6 kuukautta... \$3.00
3 kuukautta... \$1.50
Suomen ja muualla ulkomaille:
Yksi vuosikerä... \$8.00 6 kuukautta... \$4.25

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year... \$3.50 Six months... \$2.00
Three months... \$1.00 One month... .50

Haavustot sijaitsee 103:n ja Duane katu-
jen kulmassa. Telefoni: konttori 365,
toimitus 522.

Marx osuustoiminnasta

Vanhan Internationalien kongressissa Genevessä vuonna 1876 hyväksyttiin Marxin laatima lausunto osuuskunnista, jossa sanotaan m.m. seuraavaa:

"Me tunnustamme osuuskuntaliikkeen yhdeksi nykyisen yhteiskunnan muuttamiseksi, yhteiskunnan joka perustuu luokkavastakohtaan. Osuuskuntaliikkeen suuri ansio on siinä, että se käytännössä osottaa mahdolliseksi lakkauttaa voimassaolevia köyhdyttäviä ja miehialtainen järjestelmä, joka orjuuttaa työn pääoman alle, ja edelleen tekee mahdolliseksi aikaansaada hyvinvointia synnyttävä ja tasavaltainen, vapaitten ja tasa-arvoisten tuottajien osuuskuntajärjestelmä. Mutta osuuskuntaliikkeen rajoitettuna niin käipomäisissä kehitysmuotoihin, joita yksityiset palkkatyöntekijät yksityisillä voimillaan voivat sille antaa, ei kykene milloinkaan uudistamaan kapitalistista yhteiskuntaa." —

"Me kehotamme työläisiä perustamaan ennen tuotanto-, kuin kulutusosuuskuntia. Jälkimmäiset koskettavat vain nykyisen taloudellisen järjestelmän pintaa, edelliset puuttavat siihen sen perustuksi myöten. Jotta osuuskunnat eivät alenis tavalliseksi porvarilliseksi osakeyhtiöiksi, tulisi kaikkien työntekijäin jotka niissä työskentelevät, oli-

vatpa sitten osakkaita taikka ei, saada samanlainen osuus voittoa. Väliaikaisena keinona vain ottoon lupaa myöntää osakkaille kohtuullinen korko." —
Pääoma-teoksessaan kirjottaa Marx osuustoiminnasta samoihin aikoihin kuin ylläolevakin on syntynyt, seuraavaa:
"Työläisten osuustehtaat ovat vanhan järjestelmän sisäpuolella tämän järjestelmän ensimmäiset murjattajat, vaikka ne luonnollisesti todellisessa organisaatiossa osottavat ja ovat parhoketut osottamaan voimassaolevan järjestelmän kaikki puutteet. Mutta pääoman ja työn välinen vastakohta on niiden sisäpuolella lakkautettu, vaikka alkki vain siinä muodossa, että työläiset yhtenäytyneinä ovat oma kapitalistinsa, s. o. käyttävät tuotantovälineensä oman työnsä arvottomuudeksi. — — Luottojärjestelmä... tarjoa keinoon osuustyörytymien vähittäiselle laajentamiselle enemmän tai vähemmän kansalliselle asteelle. Kapitalistiset osakeyhtiötyörytykset ovat yhtäläisiä kuin osuustehtaatkin pidettävät ylimenomuotoina kapitalistisesta tuotantovälastä yhteiskunnallisena (assosioituneena), vain sillä edellytyksellä että edellisissä vastakohta on hävitetty negatiivisesti, jälkimmäisissä positiivisesti." —
Bernstein pitää syynä siihen, ettei Marx laajemmin ja syvemmin arvostellut osuustoimintaliikettä, kahta seikkää: Ensiksi, siihen aikaan kun hän kirjoitti, ei ollut olemassa riittävästi kokemuksia eri osuuskuntamuodoista, jotta niiden perusteella olisi voinut arvostella niitä. Osuuskauppalike esim. oli aivan kehdossaan. Toiseksi oli Marxilla esteenä hänen oma oppinsa, joka pitää tuotantoa yhteiskuntamuodon viimekädessä määrävään tekijänä. Siitä kehottos perustamaan vain tuotanto-osuuskuntia, koska nämä puuttuvat olemassaolevan tuotantoliikkeen järjestelmään "sen perustuksi myöten." — Osuuskauppalike ja sosialismi.

KATSAUKSIA

Osastojen lehdenvälittämiskilpailu
jatkuu edelleen, astorialaisten mennessä hyvän maan muista edellä. Huuimatta huonon postitinkulun aiheuttamista hankaluuksista, ovat osastot onnistuneet melkoisesti, vaikka parantamiselle onkin varaa. Pistemäärä tällä viikolla on seuraava:

- Astoria 121
- Aberdeen 102
- Portland 54
- San Francisco 51
- Fort Brag 51
- Hogquam 42
- Berkeley 24.

Kuten näkyy, ahdistaa Aberdeen pahasti Astoriaa ja Fort Bragg San Franciscoa. Aberdeen onkin mennyt melkein neljä kertaa niin paljon tällä viikolla kuin edellisellä, hypäten seitsemänneltä tilalta toiselle. Portland on kohonnut viidenneltä tilalta kolmannelle. Fort Bragg ei kuitenkaan ole lähestynyt Friscoa omilla saavutuksillaan, vaan friscolaisen saattommuudella. Viikon saavutus on ollut 26 pistettä alhaisempi edellisen viikon saavutuksissa.

Vaalitaistelu on kiihkeimmässä käynnissä, jokaisen työläisen tulisi seurata asioita, mutta ilman lehtä ei se käy pilasta. Suuria vaaliutuita on epäilemättä tulossa, päättäneen sosialistipuolueen äänimäärän kasvusta kahden vuoden kuluksessa.

läisryhmän Amerikassa. Se saattakin olla totta, sillä mahdollista on, että varsinainen terästrusti on kyennyt kiristämään orjiltaan vieläkin enemmän kuin Bethlehem yhtiö, jonka toimista kansallinen sotatyölaikutunta, tutkittuaan oloja sen laitoksilla, antoi seuraavan lausunnon:

"Yli kaiken epäilyksen on osottautunut todaksi, että yhtiön työläisten keskuudessa vallitseva tyytymättömyys on häirinnyt ja edelleen vakavasti häiritsee sellaisten sotatarpeitten tuotantoa, jotka ovat ihan välttämättömiä Amerikan joukkojen toiminnan onnistumiselle. Tämä tuli selvästi toteennäyttyäsi niillä todistuksilla, joita asehankintaviranomaiset esittivät. "Vallitseva tyytymättömyyden perussyinä on lahjapalkkiojärjestelmä, joka on niin mutkikas ja sekava, että melkein puoli kuulusteluihin käytetystä ajasta meni täydellisen käsityksen saamiseen sen olemuksesta. Kaikenlaisen yhteisen työvoimamyyntien välityksen puuttuessa työläisten ja työtehtäjien väliltä on toinen vakava tyytymättömyyden syy samoin kuin perusteellinen taatan alipalkkamäärittämisen puutekin.

"Huolellisesti tutkittuaan kaikkiä esittivät todistuksia, on lautakunta tullut seuraaviin johtopäätöksiin: "Että nykyisin käytännössä oleva lahjapalkkiojärjestelmä olisi kokonaan uusia tava hylättävä: että kappaletyöaksat olisivat niinkään uusittavat ja että otetaan käyttöön toinen määrittely ja taattu alin tuntipalkkiojärjestelmä, joka lähimmän vastaa jotakin niistä palkkatasoinista, joita armeijaa-ta laivastovirasto on asettanut käytäntöön."

Näin selitti lautakunta syitä Schwabin tehtaalla vallinneisiin työselkkauksiin. Mutta Schwab itse lausui niistä seuraavaa: "On aivan oikein ja paikallaan että työ saa osansa siitä jonka tuottamista se arvustaa. "Meidän Bethlehem tehtaalamme on voimassa varsin monipuolinen järjestelmä miesten palkitsemiseksi ansiotensa mukaan. Meillä on alin palkka, jonka alle ei yhdenkään mielen palkka voi mennä, mutta vähintäänkin kahdeksankymmentä prosenttia miehistämme on osallisina lahjapalkkioissa ja korvauksissa, joita annetaan heidän yksilöllisen työnsä tuloksien mukaan. Vuosi-aika sitten me asetimme suurilla kustannuksilla voimaan järjestelmän, joka standardisoi melkein jokaisen tehtävän ja toimen koko laitoskes-

massa on vaarallisia kareja. Miksi pää jokuun paikkakunnan saada palkatun kirjeenvaihtajan, jos ei samalla tömenkin? Sen kysymyksen eteen moni konpastuu Lontoossa kokoontui t. k. 17 p:nä liittolaismaiden sosialistien ja unionistien edustajakokous josta tulee saanen niukasti tietoa. Meille viimeksi tullut "Työmies" kertoo siitä seuraavaa: Lontoo, syysk. 18 p. — Neljän liittolaismaiden sosialistien ja unionistien kokous sodan ajalla alkoi täällä eilen. Edustajia on läsnä Englannista, Ranskasta, Italiaasta, Belgiasta, Kreikasta ja Yhdysvalloista. Yhdysvalloista on Amerikan Työväenliiton edustajina Samuel Gompers, John P. Fray ja William Bowen.

Sodasta johtuvat kysymykset luonnollisesti muodostavat kokouksen pääasiallisimman keskustelunaiheen. Gompersin lausuntoja Amerikan ammattilaisen työvälityksen kokouksista on odotettu suurella mielenkiinnolla. Venäjän entinen pääministeri Alexander Kerensky, oli myös läsnä kokouksessa. Englannin Työväenpuolueen sihteeri, Arthur Henderson selitti, että säännölliset Venäjän sosialilankomuksellisen ja menshevikipuolueen edustajat eivät ole saapuneet, vaikka he ovat saaneet passit lähtäe Bergenistä, Norjasta. Henderson selitti saaneensa pitkän sähkösanoman Venäjän edustajilta, jotka kehottivat lähtemään työväenpuolueita lähettämään komissionin tutkimaan Venäjän kansajoukkojen mieltäolaa neuvostohallitusta kohtaan. Sähkösanomassa väitetään venäläisten työläisten olevan voimat-

Kumpako uskot, hyvä lukija?

"True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 3rd, 1917."

Joka aika sitten julaiettiin American-aikakausjulkaisussa muuan teräskuningas Schwabin lausunto Bethlehem terästyhtiön työläisten muka erinomaista oloista. Herra Schwab vakuutti, että hänen työläistensä palkat esim. ovat paremman kuin minikään muun terästeollisuustyö-

Paikkakuntakirjeitä jälleen enemmän.

Saadakseen sikäläisiltä suomalaisautuksilta enemmän uutisia Toveriin, on Californian suomalainen valtiokomitea asettanut osastojen käytettäväksi pienen määrärahan paikkakuntakirjeitten kirjottamisen väkastuttamiseksi.

Esimerkki tarttukoön, voi luoda. Washingtonin valtiokomitea saisi seurata esimerkkinä sikäläisiin pienempiin paikkakuntiin nähdessä joiden osastot eivät niinkään jaksais itse palkata kirjeenvaihtajia.

Tästä kirjeenvaihtojutusta kannattaa mainita muutaman sanan enemmänkin. Niin monessa yhtiökokouksessa ja piirikokouksessa on tehty päätöksiä kirjeenvaihtajien hankkimisesta jokaiselle paikkakunnalle, mutta siihen henp se on aina jäänyt. Toisin ajoin innostuu joku kirjoittelemaan, mutta toisin ajoin ei kukaan tunnu saavan mitään kirjoitajamaisen arvoista asiaa päähänsä. Niin on asia jäänyt entiseen. Sekään kilpailujärjestelmä, joka viimeisessä yhtiökokouksessa laadittiin, ei ole saanut odotettua innostusta aikaan joten tämän kuukauden kuluttua on siinäkin tehtävä muutos.

Ainoa kunnollinen keino kirjeenvaihtajien hankkimiseksi on suoranainen korvausten antaminen kirjoituksista. Se ei kuitenkaan ole vielä nykyisin mahdollista niin laajassa määrässä, että jokaiselle paikkakunnalle voitaisiin palkata varsinainen kirjeenvaihtaja. On siis välttämättä otettava huomioon kahden vuoden kuluksessa.

sa. Me otimme huolellisesti selvää, kuinka paljon kutakin työstä voidaan suorittaa tavallisilla ponnistuksilla ja sitten me asetimme hyvin anteliaalla perusteella erikoispalkkion kaikista siittä mitä tehdään ylitse sen määrän.

"Koko suunnitelma on menestynyt erinomaisesti niin miehiin kuin yhtiöönkin nähden. Bethlehem yhtiön työläisten keskinäiset palkat ovat korkeammat kuin minkään muun terästeollis-

heuttamat hylkytuotteet eivät poistu ruumalista riittävä nopeasti. Kun koe-eläimiä on juksettu uuvuksiin ja niiden verta ruiskutettu ihan vier keisiin eluokoihin, niin ovat nekin oltis alkanee osottaa täydellisen väsymyksen oireita. Kumitehtaissa ja muualla missä toistain rikkihapposta (bi-sulfaatti) hillitä käytetään, on pidettävä tarkkaa huolta siitä, ettei ilma pääse turmeluttamaan sen vahingollisista huurolista. Muussa tapauksessa ne aiheuttavat hermostohäiriöitä. Amnattitautien joukossa mainitaan leipurinkutta, puotimiehen kutka ja sokertehtaalisten kutka, jotka kaikki ovat erilaisten aineiden käsittelyä johtuvia syhyin lajeja. Jo useita vuosia sitten vaadittiin terveydenhoitojärjestelmän käyttöä mään katujen ja yleisten teiden huuhelun klooripitoista vettä, joka tappaisi tauti-itöt katupölystä. Ilmeistä huolimattomuutta ja välinpitämättömyyttä on, ettei tähän varmaan ja vaarattomaan varokeinoon ryhdytä edes kuunien ja kuivien ilmajojen vallitessa. Niissä kaupungeissa, joiden vesijohtoväki on ruvettu kloorilla puhdistamaan, ei sen jällestä ole ollut aloitakaan luvantaudin taantua, jonka olisi voinut o soottaa aiheutuneen vesijohtovädessä.

SANTARMIT JO SIVUUTTAVAT MIELIPULIOLISUUDEN RAJAN.
Tunnetun rosvo ja rosvotoverien sa ryöstösalin kalvaltaan Mustosen ledessä on selvä mielenvikoa ja distava. Ilmaniksi tarkotettu san tarmihoure suomalaisista sosialisteista, joiden Mustonen vastoin parempaa tietoa, väittäjä Suomessa erehtyneen niille teille, jolle hän aikooan salakavalasti yritys tehdä seä pölkkeämaan. Rosvo-Mustonen tiedä parhaiten itse, kuinka perinpo laisesti hän siinä yrityksessään epä onnistuu, ja yhtä perinpoilaisesti siinä tulee epäonnistumaan jokainen hänen kaltaisensa santarmitprovaakotori sekä Suomessa että tässä maassa. Ilmiäntö kuuluu seuraavaasti:

"Amerikan sosialisten sosialistien menettelevät ovat kaikissa kohdissaan olleet aivan samat kuin mitkä ovat olleet käytännössä Suomen sosialistiliikkeeseenkin. Yksityisiä kotoisia, pieniä pölkkeä teitä tietenkin on ollut, mutta ilkeä sellaisenajan ja sen johtava henki on ollut aivan sama. "Viime aikain kristineet olt Suomessa ovat saaneet monet tällaisten sosialistijärjestöjenkän jäsenet yksityisissä keskusteluissaan lau-

Väsymys on tauti.

Väsymyksen syitä tutkittaessa on huomattava, että ylenmääräinen ponnistus eli jännitys on uuvuttanut paa kuin itse työnteko, ja yksitellen koinen samojen liikkeiden toistaminen jouduttaa väsymistä. Väsymys näyttää olevan sellainen ruumiin tilanne, jossa työntoon al-

Socialistit ja unionistit koolla.

"True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 3rd, 1917."

Lontoossa kokoontui t. k. 17 p:nä liittolaismaiden sosialistien ja unionistien edustajakokous josta tulee saanen niukasti tietoa. Meille viimeksi tullut "Työmies" kertoo siitä seuraavaa: Lontoo, syysk. 18 p. — Neljän liittolaismaiden sosialistien ja unionistien kokous sodan ajalla alkoi täällä eilen. Edustajia on läsnä Englannista, Ranskasta, Italiaasta, Belgiasta, Kreikasta ja Yhdysvalloista. Yhdysvalloista on Amerikan Työväenliiton edustajina Samuel Gompers, John P. Fray ja William Bowen.

Sodasta johtuvat kysymykset luonnollisesti muodostavat kokouksen pääasiallisimman keskustelunaiheen. Gompersin lausuntoja Amerikan ammattilaisen työvälityksen kokouksista on odotettu suurella mielenkiinnolla. Venäjän entinen pääministeri Alexander Kerensky, oli myös läsnä kokouksessa. Englannin Työväenpuolueen sihteeri, Arthur Henderson selitti, että säännölliset Venäjän sosialilankomuksellisen ja menshevikipuolueen edustajat eivät ole saapuneet, vaikka he ovat saaneet passit lähtäe Bergenistä, Norjasta. Henderson selitti saaneensa pitkän sähkösanoman Venäjän edustajilta, jotka kehottivat lähtemään työväenpuolueita lähettämään komissionin tutkimaan Venäjän kansajoukkojen mieltäolaa neuvostohallitusta kohtaan. Sähkösanomassa väitetään venäläisten työläisten olevan voimat-

tomia sortajiaan vastaan ja että länsimaiden köyhälistön väliintulo osaltaan auttaisi Venäjän kriisin selvenemistä. He myös väittävät, että viimeaikaiset bolshevikkien teot ja heidän liittensa Saksan kanssa ovat kohdistetut sosialistia vastaan. Amerikan Työväenliiton johtaja esitetiin kokoukselle myös seuraava päätösesitys: Että kokous ilman ehtoja päätetään avustaa liittolaisia ajassaan keskusvaltojen armeijaa pois hyökkäyksien alaiseksi joutuneilta seuduilta, että se päättää vastustaa keskusvaltojen armeijoihin kauan kuin ne ovat itsevaltaisen hallituksen kontrollin alaisina, että se hyväksyy presidentin Wilsonin neljatoista rauhanehdotusta, että työläisten tulee olla virallisesti edustettuina jokaisessa sotivan maan rauhanalaise työstössä rauhanneuvotteluissa, että se kannattaa maailman työläisten yhteisen konferenssin pitämistä yhtä aikaa rauhanneuvottelujen kanssa.

Amerikan työväenliiton edustajia, C. L. Baine, johti puhetta täään aamutussa istunossa. Amerikan Työväenliiton presidentti Samuel Gompers, esittämään järjestönsä esitykset liittolaismaiden sosialistien ja unionistien kokoukselle tänään, selitti järjestönsä olevan ennakkoluottomaton, mutta se on sitoutunut ajamaan esitykseen sisältäviä periaatteita. Hänen mielestään rauhan sopimuksien täytyy sisältää seuraavat välttämättömät perusehdot: Vapaiden kansojen liitto, ei minkäänlaisia taloudellisia tai po-

MAILMANKATSOMUKSIA

MUUTAMIA AMMATTITAUTEJA.

Tilastotieteilijät niin meillä kuin muuallakin sanovat, että kaikissa niissä ammateissa, missä tullaan enemmälti tekeinlin pölyn kanssa, ovat hengityselmien taudit eli erilaiset "kuukhotaudit" sängen yleisiä ja vievät hirveän paljon uhreja. Siihen biologiit selitykseksi lisäävät, että öy ei ole vain pieniä kukkia tomuhukuksia, vaan että noita hukkasia ympäri kosta kelmua, johon pieneniseliöitä — niiden joukossa tauti-itöitäkin — tarttuu. Lääketieteelliset auktoriteetit sanovat, että noikutaleet ovat mitkä vaarallisimpia ärsykkeitä, josta syystä nuohoojat ovat kovin alttiita syöpätaudille. Syöpää on näihin asti pidetty melkein parantamattomana, mutta viime aikoina on sille keksitty (tai luultu keksitynä) useampia kein parannuskeinoja. Uusin niistä ilenee magnesia-käsitellyä, jota nykyään on ruvettu käyttämään Ranskassa, kuten sanotaan, erinomaisella menestyksellä.

Eräitten puolujen sahanpurut aiheuttavat nenän, kurkun ja silmien limakalvojen ärsytystä, josta voi olla vakavat seuraukset. Lyijyvalkosen valmistajat ovat alttiina suoranaiselle lyijymyrkytykselle, mutta siitä vastaan on olemassa varonehdja, jos niitä vain halutaan käyttää. Onnistuneen, vaikka jokenkin onnistuneilla näyttävällä parannuskeinon lyijymyrkytyksestä on keksinyt eräs philadelphialainen lääkäri. Hänellä on kaksi suolavelledä "täytettyä astiaa, josta toiseen otetaan potilaan kätet ja toiseen jalaat. Kumpaankin astiaan pannaan sähköpatterin vastakkaiset navat Käyttämällä potilasta johdattajana, saadaan sähkövirta käyntiin hänen ruumiinsa läpi. Mennessään kuluttaa sähkövirta jokaisen lyijyhuukkeen mitä matkallansa tapaa, suolaveden kautta, kasaten ne napohin. "Lattianpesijän-pöly" on pitkä väli ollut puollitain pilanpölyeä mainittu naisten tauti, mutta nykyään se tiedetään varsin tavalliseksi ja kiu salliseksi kaivosmestienkin taudiksi.

SANTARMIT JO SIVUUTTAVAT MIELIPULIOLISUUDEN RAJAN.
Tunnetun rosvo ja rosvotoverien sa ryöstösalin kalvaltaan Mustosen ledessä on selvä mielenvikoa ja distava. Ilmaniksi tarkotettu san tarmihoure suomalaisista sosialisteista, joiden Mustonen vastoin parempaa tietoa, väittäjä Suomessa erehtyneen niille teille, jolle hän aikooan salakavalasti yritys tehdä seä pölkkeämaan. Rosvo-Mustonen tiedä parhaiten itse, kuinka perinpo laisesti hän siinä yrityksessään epä onnistuu, ja yhtä perinpoilaisesti siinä tulee epäonnistumaan jokainen hänen kaltaisensa santarmitprovaakotori sekä Suomessa että tässä maassa. Ilmiäntö kuuluu seuraavaasti:

"Amerikan sosialisten sosialistien menettelevät ovat kaikissa kohdissaan olleet aivan samat kuin mitkä ovat olleet käytännössä Suomen sosialistiliikkeeseenkin. Yksityisiä kotoisia, pieniä pölkkeä teitä tietenkin on ollut, mutta ilkeä sellaisenajan ja sen johtava henki on ollut aivan sama. "Viime aikain kristineet olt Suomessa ovat saaneet monet tällaisten sosialistijärjestöjenkän jäsenet yksityisissä keskusteluissaan lau-

Socialistit ja unionistit koolla.

"True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Sept. 28, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 3rd, 1917."

Lontoossa kokoontui t. k. 17 p:nä liittolaismaiden sosialistien ja unionistien edustajakokous josta tulee saanen niukasti tietoa. Meille viimeksi tullut "Työmies" kertoo siitä seuraavaa: Lontoo, syysk. 18 p. — Neljän liittolaismaiden sosialistien ja unionistien kokous sodan ajalla alkoi täällä eilen. Edustajia on läsnä Englannista, Ranskasta, Italiaasta, Belgiasta, Kreikasta ja Yhdysvalloista. Yhdysvalloista on Amerikan Työväenliiton edustajina Samuel Gompers, John P. Fray ja William Bowen.

Sodasta johtuvat kysymykset luonnollisesti muodostavat kokouksen pääasiallisimman keskustelunaiheen. Gompersin lausuntoja Amerikan ammattilaisen työvälityksen kokouksista on odotettu suurella mielenkiinnolla. Venäjän entinen pääministeri Alexander Kerensky, oli myös läsnä kokouksessa. Englannin Työväenpuolueen sihteeri, Arthur Henderson selitti, että säännölliset Venäjän sosialilankomuksellisen ja menshevikipuolueen edustajat eivät ole saapuneet, vaikka he ovat saaneet passit lähtäe Bergenistä, Norjasta. Henderson selitti saaneensa pitkän sähkösanoman Venäjän edustajilta, jotka kehottivat lähtemään työväenpuolueita lähettämään komissionin tutkimaan Venäjän kansajoukkojen mieltäolaa neuvostohallitusta kohtaan. Sähkösanomassa väitetään venäläisten työläisten olevan voimat-

suustyöläisryhmän Amerikassa. Luonnollisesti minä olen ylpeä siitä, sillä minä haluan että jokaisella miehistäni on mahdollisuus päästä eteenpäin ja tilaisuus ansaita jokaisen dollarin jonka vain kykenee ansaitsemaan."

Meillä ei ole mitään syytä otaksua, että yllämainittu valiokunnan lausunto olisi missään suhteessa erheellinen, mutta lukija voi päättää mitä itse haluaa.

MAILMANKATSOMUKSIA

heuttamat hylkytuotteet eivät poistu ruumalista riittävä nopeasti. Kun koe-eläimiä on juksettu uuvuksiin ja niiden verta ruiskutettu ihan vier keisiin eluokoihin, niin ovat nekin oltis alkanee osottaa täydellisen väsymyksen oireita. Kumitehtaissa ja muualla missä toistain rikkihapposta (bi-sulfaatti) hillitä käytetään, on pidettävä tarkkaa huolta siitä, ettei ilma pääse turmeluttamaan sen vahingollisista huurolista. Muussa tapauksessa ne aiheuttavat hermostohäiriöitä. Amnattitautien joukossa mainitaan leipurinkutta, puotimiehen kutka ja sokertehtaalisten kutka, jotka kaikki ovat erilaisten aineiden käsittelyä johtuvia syhyin lajeja. Jo useita vuosia sitten vaadittiin terveydenhoitojärjestelmän käyttöä mään katujen ja yleisten teiden huuhelun klooripitoista vettä, joka tappaisi tauti-itöt katupölystä. Ilmeistä huolimattomuutta ja välinpitämättömyyttä on, ettei tähän varmaan ja vaarattomaan varokeinoon ryhdytä edes kuunien ja kuivien ilmajojen vallitessa. Niissä kaupungeissa, joiden vesijohtoväki on ruvettu kloorilla puhdistamaan, ei sen jällestä ole ollut aloitakaan luvantaudin taantua, jonka olisi voinut o soottaa aiheutuneen vesijohtovädessä.

SANTARMIT JO SIVUUTTAVAT MIELIPULIOLISUUDEN RAJAN.
Tunnetun rosvo ja rosvotoverien sa ryöstösalin kalvaltaan Mustosen ledessä on selvä mielenvikoa ja distava. Ilmaniksi tarkotettu san tarmihoure suomalaisista sosialisteista, joiden Mustonen vastoin parempaa tietoa, väittäjä Suomessa erehtyneen niille teille, jolle hän aikooan salakavalasti yritys tehdä seä pölkkeämaan. Rosvo-Mustonen tiedä parhaiten itse, kuinka perinpo laisesti hän siinä yrityksessään epä onnistuu, ja yhtä perinpoilaisesti siinä tulee epäonnistumaan jokainen hänen kaltaisensa santarmitprovaakotori sekä Suomessa että tässä maassa. Ilmiäntö kuuluu seuraavaasti:

"Amerikan sosialisten sosialistien menettelevät ovat kaikissa kohdissaan olleet aivan samat kuin mitkä ovat olleet käytännössä Suomen sosialistiliikkeeseenkin. Yksityisiä kotoisia, pieniä pölkkeä teitä tietenkin on ollut, mutta ilkeä sellaisenajan ja sen johtava henki on ollut aivan sama. "Viime aikain kristineet olt Suomessa ovat saaneet monet tällaisten sosialistijärjestöjenkän jäsenet yksityisissä keskusteluissaan lau-

SANTARMIT JO SIVUUTTAVAT MIELIPULIOLISUUDEN RAJAN.
Tunnetun rosvo ja rosvotoverien sa ryöstösalin kalvaltaan Mustosen ledessä on selvä mielenvikoa ja distava. Ilmaniksi tarkotettu san tarmihoure suomalaisista sosialisteista, joiden Mustonen vastoin parempaa tietoa, väittäjä Suomessa erehtyneen niille teille, jolle hän aikooan salakavalasti yritys tehdä seä pölkkeämaan. Rosvo-Mustonen tiedä parhaiten itse, kuinka perinpo laisesti hän siinä yrityksessään epä onnistuu, ja yhtä perinpoilaisesti siinä tulee epäonnistumaan jokainen hänen kaltaisensa santarmitprovaakotori sekä Suomessa että tässä maassa. Ilmiäntö kuuluu seuraavaasti:

"Amerikan sosialisten sosialistien menettelevät ovat kaikissa kohdissaan olleet aivan samat kuin mitkä ovat olleet käytännössä Suomen sosialistiliikkeeseenkin. Yksityisiä kotoisia, pieniä pölkkeä teitä tietenkin on ollut, mutta ilkeä sellaisenajan ja sen johtava henki on ollut aivan sama. "Viime aikain kristineet olt Suomessa ovat saaneet monet tällaisten sosialistijärjestöjenkän jäsenet yksityisissä keskusteluissaan lau-

tiillisiä toisia parempana pitäviä rajoituksia, ei minkäänlaisia sotakorvauksia tai kostotoimenpiteitä, mutta oikeus julkilausua vääryydet, pienten kansojen etui oikeuksien tunnustaminen, eikä rajamuuksia ole tehtävä muuten kuin kysymyksessäolevien kansojen edun tähden. Lontoo, syysk. 19 p. — Liittolaismaiden sosialistien ja unionistien konferenssi loputakin hyväksyi valtakirjain tarkastusvaliokunnan äänestysesityksen noudattava yleistä neuvottelevaa menetteilytapaa. Sidney Webb sen jälkeen järjestysvaliokunnan puolesta esitti, että se on päättänyt jakaa kokouksen puheenjohtajan paikat siten, että kunkin maan edustaja on puheenjohtajana yhden päivän ja että kaksi varapuheenjohtajaa nimetään kunkin päivän toisten maiden edustajista. Kokouksen puheenjohtajan paikkajamän järjesryksen mukaan lankesi Yhdysvaltain osalle keskiyökoön puheenjohtajana ollen Amerikan Työväenliiton edustaja, Charles L. Baine. Keskiyökoouksessa Belgian sosialistien edustaja Huysmans aloitti uudelleen keskustelun edustajien hyväksymyksestä protesteerattamalla valiokunnan päätöstä vastaan Venäjän edustajien nähdessä ja ilmoitti, että Rumanian ja Transylvanian edustajat ovat saapuneet ja vaativat oikeutta olla kokouksessa edustettuina. Venäläiset, joiden hän selitti taistelevan juuri niiden seikkain keskellä, jotka ovat konferenssilla sydämellään, alussa kutsuttiin kokoon säännöllisistä edustajina ja heitä ei pidä saat-taaj huompaan asemaan liitto-

maana uhkauksia, jotka ovat liian mielettömiä julkisuudessa mainittavaksi. "On huuhiltu, milloin epävarmenn, milloin tiedettävämmän, että mielettömän luokkavahan sotaiseinat ovat omassa salaisissa seuroissaan julustaneet kuoelman tuomiota Yhdistyneitä ja Canadian kamaaksa-porvareita vastaan, kuten he nimitäivät kaikkia kansallisia suomalaisia. On ilmoitettu jo henkilöitä nimiltäänkin, jolle nämä salaiset tuomit on langetettu ja että odotetaan vain sopivan ajan saapumista niiden käyttäntöön panemista varten. Väitetään suomalaisten salaisesti asestautuvan "yleistä rynnäköä" varten, joka on suunniteltu johdettavan samaa lantua kuin rynnäköit Venäjällä ja Suomessa. "Me emme tiedä, miten paljo moisin tietoihin on uskottua, mutta sellaisten tietojen leveneminen ulkopuolelle omankin kansallisuutemme on sananomaksi häpeäksi 'suomalaisille bolsheville', kuten toiseksi asiaan kertojat aivan oikein vaikkavat."

PUHUU KOVA.
Eräällä lakimiehellä Minnesotassa oli tapana saattaa todistajat hämilleen vaatimalla heitä puhumaan "kovempaa". Muuan roteva farmari päätti olla odottamatta tuota hänen vaatimustaan ja vastasi heti, kun hänen nimeään kysyttiin, niin että selnitä tärisivät: "George Brow, her-ra!" "Minusta näyttää, että olette jottään rypynpöyttyä jotakin," kivahti lakimies. "Kyllä, herrra!" kiljasi todistaja kuin olisi huutanut kahden mailin päässä olevalle naapurilleen. "Arvasinhan sen!" sanoi asian ajaja meilissään. "Mitä te olette rypynpöyttyä?" "Kahvia, herrra!" karjasi todista ja vielä entistä kovemalla äänellä. Lakimies näytti joutuvan hienaan kuin hämilleen, mutta rohkaisti plan itensä ja kysyi edelleen: "Eikös sen kahvin seassa ollut jotakin?" "Oli, herrra!" "Kas niin, ehkä pääsemme siitä porille," huudahti lakimies, iskien silmiään laukokunnalle. "Sanokaapas suoraan ja kiertelemättä, mitä sen kahvin sekaan oli pantu." Todistaja veti syvään henkeä ja siite väimeisensäkin ponnistaen hiljaksi: "Kerrrrmaa, herrrrra!" Tuomari ja lautakunta riitapaivat ja todistajat räjähtivät raukavaan nauruun, ja nolattu lakimies meneti tujtunsa.

MAILMANKATSOMUKSIA

heuttamat hylkytuotteet eivät poistu ruumalista riittävä nopeasti. Kun koe-eläimiä on juksettu uuvuksiin ja niiden verta ruiskutettu ihan vier keisiin eluokoihin, niin ovat nekin oltis alkanee osottaa täydellisen väsymyksen oireita. Kumitehtaissa ja muualla missä toistain rikkihapposta (bi-sulfaatti) hillitä käytetään, on pidettävä tarkkaa huolta siitä, ettei ilma pääse turmeluttamaan sen vahingollisista huurolista. Muussa tapauksessa ne aiheuttavat hermostohäiriöitä. Amnattitautien joukossa mainitaan leipurinkutta, puotimiehen kutka ja sokertehtaalisten kutka, jotka kaikki ovat erilaisten aineiden käsittelyä johtuvia syhyin lajeja. Jo useita vuosia sitten vaadittiin terveydenhoitojärjestelmän käyttöä mään katujen ja yleisten teiden huuhelun klooripitoista vettä, joka tappaisi tauti-itöt katupölystä. Ilmeistä huolimattomuutta ja välinpitämättömyyttä on, ettei tähän varmaan ja vaarattomaan varokeinoon ryhdytä edes kuunien ja kuivien ilmajojen vallitessa. Niissä kaupungeissa, joiden vesijohtoväki on ruvettu kloorilla puhdistamaan, ei sen jällestä ole ollut aloitakaan luvantaudin taantua, jonka olisi voinut o soottaa aiheutuneen vesijohtovädessä.

SANTARMIT JO SIVUUTTAVAT MIELIPULIOLISUUDEN RAJAN.
Tunnetun rosvo ja rosvotoverien sa ryöstösalin kalvaltaan Mustosen ledessä on selvä mielenvikoa ja distava. Ilmaniksi tarkotettu san tarmihoure suomalaisista sosialisteista, joiden Mustonen vastoin parempaa tietoa, väittäjä Suomessa erehtyneen niille teille, jolle hän aikooan salakavalasti yritys tehdä seä pölkkeämaan. Rosvo-Mustonen tiedä parhaiten itse, kuinka perinpo laisesti hän siinä yrityksessään epä onnistuu, ja yhtä perinpoilaisesti siinä tulee epäonnistumaan jokainen hänen kaltaisensa santarmitprovaakotori sekä Suomessa että tässä maassa. Ilmiäntö kuuluu seuraavaasti:

"Amerikan sosialisten sosialistien menettelev